

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์
จังหวัดเชียงราย

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและการดูแล อาการหนาวสั่นผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องผ่าตัด	วันที่ออกเอกสารครั้งแรก วันที่ 4 มีนาคม 2542	
รหัสเอกสาร	ปรับปรุงครั้งที่ 1 วันที่ 1 เมษายน 2546 ปรับปรุงครั้งที่ 2 วันที่ 4 มกราคม 2554 ปรับปรุงครั้งที่ 3 วันที่ 4 มีนาคม 2562	
ทีม/ กลุ่มงาน/ หน่วยงาน กลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี		
ผู้จัดทำ นางยุพิน บุญปลั่งมณี	ผู้รับรอง นางปริศนา วะสี	ผู้อนุมัติ นพ. ไชยเวช ธนไพศาล

ระเบียบปฏิบัติ

เรื่อง การป้องกันและการดูแลอาการหนาวสั่นผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องผ่าตัด

ผู้ตรวจสอบ

ผู้รับรอง

.....

.....

(นางยุพิน บุญปลั่งมณี)

(นางปริศนา วะสี)

ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี

ตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล

ผู้อนุมัติ

.....

(นายไชยเวช ธนไพศาล)

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์
จังหวัดเชียงราย

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและการดูแล อาการหนาวสั่นผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องผ่าตัด	วันที่ออกเอกสารครั้งแรก วันที่ 4 มีนาคม 2542
รหัสเอกสาร	ปรับปรุงครั้งที่ 1 วันที่ 1 เมษายน 2546 ปรับปรุงครั้งที่ 2 วันที่ 4 มกราคม 2554 ปรับปรุงครั้งที่ 3 วันที่ 4 มีนาคม 2562

ทีม/ กลุ่มงาน/ หน่วยงาน กลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี

ผู้จัดทำ นางยุพิน บุญปลั่งมณี	ผู้รับรอง นางปริศนา วะสี	ผู้อนุมัติ นพ. ไชยเวช ธนไพศาล
-------------------------------	--------------------------	-------------------------------

วัตถุประสงค์

1. เป็นแนวทางป้องกันอาการหนาวสั่นของผู้ป่วยขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัด
2. ป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากการหนาวสั่นในผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัด และได้รับยาระงับความรู้สึก
3. ให้ผู้ป่วยได้รับความสุขสบาย

ขอบเขต

ผู้ป่วยที่มารับการบริการห้องผ่าตัดทุกราย

คำนิยามศัพท์

อาการหนาวสั่น คือ ปฏิกริยาที่ตอบสนองของร่างกายต่อการลดอุณหภูมิของร่างกาย เมื่อเซลล์พิเศษในสมอง (Hypothalamus) ถูกกระตุ้น จึงมีผลตอบสนองให้กล้ามเนื้อหดตัว มีการเพิ่มการเผาผลาญในร่างกาย และจำนวนเลือดที่สูบฉีดออกจากหัวใจ ทำให้ออกซิเจนในเลือดลดต่ำลง ร่างกายต้องการออกซิเจนเพิ่มขึ้น จึงเกิดอาการสั่นของกล้ามเนื้อที่สามารถมองเห็นได้ โดยสามารถจำแนกระดับของอาการหนาวสั่นได้ 5 เกรด ดังนี้

- เกรด 0 ไม่แสดงอาการหนาวสั่น
- เกรด 1 มีอาการขนลุก หรือ มือเท้าเย็น
- เกรด 2 มีอาการหนาวสั่นกล้ามเนื้อกระตุกเพียงตำแหน่งเดียว
- เกรด 3 มีอาการหนาวสั่นกล้ามเนื้อกระตุกหลายตำแหน่ง
- เกรด 4 มีอาการหนาวสั่น กล้ามเนื้อกระตุก ทั่วตัว

การดูแลผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัด หมายถึง การดูแลผู้ป่วยตั้งแต่ระยะก่อนผ่าตัด ระหว่างผ่าตัด และหลังผ่าตัด

ห้องพักฟื้น หมายถึง ห้องที่ดูแลผู้ป่วยภายหลังได้รับยาระงับความรู้สึก ทั้งแบบทั่วไปและการฉีดยาเฉพาะที่ หรือผู้ป่วยที่ต้องรับการสังเกตทุกราย

เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

1. พนักงานรับ - ส่งผู้ป่วย
2. ผู้ช่วยเหลือคนไข้ห้องผ่าตัด
3. ผู้ช่วยเหลือวิสัญญี
4. ทีมพยาบาลห้องผ่าตัด
5. วิสัญญีพยาบาล
6. วิสัญญีแพทย์
7. ศัลยแพทย์

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์
จังหวัดเชียงราย

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและการดูแล อาการหนาวสั่นผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องผ่าตัด	วันที่ออกเอกสารครั้งแรก วันที่ 4 มีนาคม 2542
รหัสเอกสาร	ปรับปรุงครั้งที่ 1 วันที่ 1 เมษายน 2546 ปรับปรุงครั้งที่ 2 วันที่ 4 มกราคม 2554 ปรับปรุงครั้งที่ 3 วันที่ 4 มีนาคม 2562

ทีม/ กลุ่มงาน/ หน่วยงาน กลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี

ผู้จัดทำ นางยุพิน บุญปลั่งมณี	ผู้รับรอง นางปริศนา วะสี	ผู้อนุมัติ นพ. ไชยเวช ธนไพศาล
-------------------------------	--------------------------	-------------------------------

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1. พนักงานรับ-ส่งนำผ้าห่มนอก (ผ้าสีฟ้า) ไปรับผู้ป่วยจากหอผู้ป่วย
2. ให้พนักงานรับ-ส่งแจ้งผู้ป่วยหรือญาติว่า สามารถห่มผ้าของตนเองได้
3. ให้คลุมผ้าห่มนอกที่เตรียมไว้ (ผ้าสีฟ้าหรือผ้าห่มของผู้ป่วยเอง) ขณะเคลื่อนย้ายไปยัง OR
4. เมื่อผู้ป่วยมาถึงห้องผ่าตัดทีมพยาบาล Pre - Op จะเปลี่ยนเป็นผ้าห่มใน ส่วนศีรษะคลุมด้วยหมวก
5. ขณะรอผ่าตัดในห้อง ให้คลุมผ้าห่มในให้มิดชิด ยกเว้นบริเวณที่เปื้อน ให้คลุมเท่าที่จะทำได้
6. ปรับอุณหภูมิในห้องผ่าตัดให้เหมาะสม คือ
อุณหภูมิสูงกว่า 34.0 องศาเซลเซียส สำหรับเด็กแรกเกิด คลอดก่อนกำหนด
อุณหภูมิสูงกว่า 32.0-34.0 องศาเซลเซียส สำหรับเด็กแรกเกิดอายุไม่เกิน 4 - 6 สัปดาห์
อุณหภูมิสูงกว่า 25.0 องศาเซลเซียสสำหรับทารก (น้อยกว่า 1 ปี)
อุณหภูมิสูงกว่า 24.4 องศาเซลเซียสสำหรับเด็กเล็ก
อุณหภูมิสูงกว่า 21.1 องศาเซลเซียสสำหรับผู้ป่วยทั่วไป
7. ในรายเด็กเล็กหรือทารกแรกคลอดจนถึงเด็กที่มีน้ำหนักต่ำกว่า 20 กิโลกรัม ปิดเครื่องปรับอากาศก่อนเด็กเข้าห้องผ่าตัดใช้ผ้าห่มหรือปกคลุมร่างกายส่วนที่ไม่ได้ผ่าตัดพันแขน, ขา ด้วยWEBRIL หรือใช้พลาสติกห่อหุ้มตัวเด็ก
8. ขณะผ่าตัดให้ใช้ผ้าสีเขียวที่ติดตัวผู้ป่วยมาคลุมตัวผู้ป่วยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการผ่าตัด
9. สำหรับสารน้ำให้พิจารณาตามความเหมาะสมของสภาพอากาศ ระยะเวลาการผ่าตัดที่มากกว่า 2 ชั่วโมงและการผ่าตัดในเด็กเล็ก < 20 กก. ให้อุ่นสารน้ำ เช่น การผ่าตัด Explor lap
10. ใช้น้ำอุ่นล้างบริเวณผ่าตัด
11. ในผู้ป่วยเด็กเล็กหรือทารกแรกเกิดเมื่อใกล้เสร็จการผ่าตัดเตรียมผ้าห่มให้อุ่นไว้บนเปลที่จะนำผู้ป่วยเด็กออกจากห้องผ่าตัดขณะเคลื่อนย้ายไปยังห้องพักฟื้น
12. ในเด็กน้ำหนักน้อยกว่า 20 กิโลกรัม ปิดเครื่องปรับอากาศทั้งหมดเมื่อศัลยแพทย์เย็บ บริเวณผิวหนังในผู้ป่วยน้ำหนักมากกว่า 20 กิโลกรัม วิสัญญีพยาบาลพิจารณาปิดเครื่องปรับอากาศ 1 เครื่องเมื่อศัลยแพทย์เริ่มเย็บปิดบริเวณผิวหนังเปิดคอมไฟส่องตัวผู้ป่วยจนกว่าจะย้ายผู้ป่วยออกจากห้องผ่าตัด
13. ขณะเปลี่ยนผ้าที่เปียกชื้นออกจากภายหลังการผ่าตัดเสร็จสิ้นทุกครั้ง
14. ให้ผู้ช่วยเหลือวิสัญญีแต่ละห้องผ่าตัด เตรียมผ้าห่มจากตู้อุ่นผ้าห่มเพื่อคลุมและห่อผ้าให้กับผู้ป่วยทุกรายขณะเคลื่อนย้ายไปยังห้องพักฟื้น
15. ในผู้ป่วยเด็กเล็กใช้ผ้าห่มหรือพลาสติกห่อหุ้มหรือใช้ WEBRIL พันแขน, ขา ไปยังห้องพักฟื้นด้วยทุกครั้ง

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์
จังหวัดเชียงราย

<p>ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและการดูแล อาการหนาวสั่นผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องผ่าตัด</p>	<p>วันที่ออกเอกสารครั้งแรก วันที่ 4 มีนาคม 2542</p>	
<p>รหัสเอกสาร</p>	<p>ปรับปรุงครั้งที่ 1 วันที่ 1 เมษายน 2546 ปรับปรุงครั้งที่ 2 วันที่ 4 มกราคม 2554 ปรับปรุงครั้งที่ 3 วันที่ 4 มีนาคม 2562</p>	
<p>ทีม/ กลุ่มงาน/ หน่วยงาน กลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี</p>		
<p>ผู้จัดทำ นางยุพิน บุญปลั่ง</p>	<p>ผู้รับรอง นางปริศนา วะสี</p>	<p>ผู้อนุมัติ นพ. ไชยเวช ธนไพศาล</p>
<p>16. เมื่อผู้ป่วยถึงห้องพักฟื้น ก่อนย้ายผู้ป่วยมาห้องพักฟื้นประสานงานให้ RR เตรียม Radient Warmer</p> <p>16.1 ในเด็กคลอดก่อนกำหนดถึง 6 สัปดาห์ หรือน้ำหนักน้อยกว่า 2000 กรัม ปฏิบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้อุ่นใน Radient warmer ปรับอุณหภูมิที่สูงกว่า 34 องศาเซลเซียส 2. เปิดไฟส่องตัวเด็ก ให้ออกซิเจนสูดดมหรือผ่านท่อช่วยหายใจ ด้วย Jackson Rae's circuit 3. monitor temperature เป็นระยะ 4. ส่งกลับ ICUเด็ก หรือ Nursery ด้วยวิสัญญีพยาบาล โดยวัด T > 36 C ส่งข้อมูลคนไข้พร้อมประเมินอุณหภูมิ 5. ในกรณีที่มีปัญหาเรื่องการควบคุมอุณหภูมิให้ส่งกลับ ICU, NS.ได้ทันที โดยแจ้งให้ทราบทางโทรศัพท์ ก่อนเพื่อการเตรียมการต่อไป <p>16.2 ในผู้ป่วยเด็กเล็กและเด็กที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 20 กิโลกรัม ปฏิบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพิ่มอุณหภูมิร่างกายโดยห่มผ้าหนาๆ หรือใช้ Radient warmer เปิดไฟส่องตัวเด็กเพื่อช่วยเพิ่มความร้อน 2. ให้ออกซิเจนสูดดม 5 ลิตร/นาที <p>16.3 ในผู้ป่วยทั่วไปและเด็กโต ที่มีน้ำหนักตั้งแต่ 20 กิโลกรัมขึ้นไป ปฏิบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ความอบอุ่นร่างกายโดยให้ผู้ป่วยห่มผ้าหนา ๆ หรือใช้ผ้าห่มไฟฟ้าห่ม หรือใช้ผ้าห่มลมร้อน (Bair hugger) 2. ให้ออกซิเจนสูดดมเปอร์เซ็นต์สูง <ul style="list-style-type: none"> ก. ที่ครอบหน้ากาก ให้ออกซิเจน 6-8 ลิตร / นาที จะได้ออกซิเจนประมาณ 50 – 60 เปอร์เซ็นต์ ข. Nasal Canulaให้ออกซิเจน 4 - 6 ลิตร / นาที จะได้ออกซิเจนประมาณ 30 - 40 เปอร์เซ็นต์ <p>16.4 เมื่อพบว่าผู้ป่วยมีอาการหนาวสั่นไม่ทุเลาภายใน 3 นาที วัดอุณหภูมิ ถ้าต่ำกว่า 37 องศาเซลเซียส ให้ยา Pethidine ขนาด 0.2 - 0.5 มิลลิกรัม/กิโลกรัม ฉีดเข้าหลอดเลือดดำ</p> <p>17. หลังฉีดยาแล้วอาการหนาวสั่นทุเลา ผู้ป่วยรู้สึกตัวดี ไม่มีภาวะแทรกซ้อน ประมาณ 30 นาที พิจารณาส่งกลับหอผู้ป่วย</p> <p>18. การส่งกลับหอผู้ป่วย ควรห่อหุ้มร่างกายให้มิดชิด ด้วยผ้าห่มสีฟ้าของเปลนอก ในเด็กเล็กห่อหุ้มตัวด้วย WEBRIL หรือ ใช้พลาสติกห่อหุ้มตัวเด็กขณะเคลื่อนย้ายกลับหอผู้ป่วย</p> <p>19. ผู้ช่วยเหลือวิสัญญีประจำห้องพักฟื้น รับผิดชอบคัดผ้าห่มที่เปื้อนส่งถึงผ้าเปื้อน และพับผ้าห่มที่ใช้แล้ว ใส่ตู้อุ่นผ้าห่มเพื่อรับผู้ป่วยต่อไป</p>		

โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์
จังหวัดเชียงราย

ระเบียบปฏิบัติ เรื่อง การป้องกันและการดูแล อาการหนาวสั่นผู้ป่วยที่เข้ารับบริการห้องผ่าตัด	วันที่ออกเอกสารครั้งแรก วันที่ 4 มีนาคม 2542
รหัสเอกสาร	ปรับปรุงครั้งที่ 1 วันที่ 1 เมษายน 2546 ปรับปรุงครั้งที่ 2 วันที่ 4 มกราคม 2554 ปรับปรุงครั้งที่ 3 วันที่ 4 มีนาคม 2562

ทีม/ กลุ่มงาน/ หน่วยงาน กลุ่มงานการพยาบาลวิสัญญี

ผู้จัดทำ นางยุพิน บุญปลั่งมณี	ผู้รับรอง นางปริศนา วะสี	ผู้อนุมัติ นพ. ไชยเวช ธนไพศาล
-------------------------------	--------------------------	-------------------------------

ดัชนีชี้วัด

1. Outcome indicator

จำนวนผู้ป่วยที่มีอาการหนาวสั่นในห้องผ่าตัด

จำนวนผู้ป่วยที่มีอาการหนาวสั่นเกิน 3 นาทีในห้องพักฟื้น

จำนวนผู้ป่วยเด็กคลอดก่อนกำหนดหรือน้ำหนักน้อยกว่า 2000 กรัมที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า 36.5 องศา

เซลเซียสหลังจากส่งกลับหอผู้ป่วย

2. Process indicator

จำนวนเปอร์เซ็นต์ของผู้ป่วยที่ได้รับการห่มผ้าขนเตียงผ่าตัด (สุ่มตัวอย่าง)

จำนวนเปอร์เซ็นต์ของผู้ป่วยที่ได้รับการอุ่นน้ำเกลือในห้องผ่าตัด (สุ่มตัวอย่าง)

จำนวนเปอร์เซ็นต์ของผู้ป่วยที่ได้รับการห่มผ้าในห้องพักฟื้น (สุ่มตัวอย่าง)

จำนวนเปอร์เซ็นต์ของผู้ป่วยที่มีการวัดอุณหภูมิก่อนให้ยา Pethidine

จำนวนเปอร์เซ็นต์ของผู้ป่วยที่มีผ้าห่มของตนเองในห้องพักฟื้น

เอกสารอ้างอิง

1. เพลินจิตต์ ศิริวันสาณต์. วิสัญญีวิทยาและการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาเฉพาะในเด็กและผู้ใหญ่

พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิศิษฐ์สิน, 2536 : 33 - 46

2. Biagio Allaria. Practical Issues in Anesthesia and Intensive Care 2013.Springer Milan

Heidelberg New York Dordrecht London; 2013. p. 153-174.